

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město, Tel. +420 257 042 094,
ID datové schránky: qr9ab9x, e-mail: arbitr@finarbitr.cz, <https://www.finarbitr.cz>

Navrhovatel

Instituce

Pojišťovna České spořitelny, a.s., Vienna
Insurance Group
IČO 474 52 820
náměstí Republiky 115
Zelené Předměstí
530 02 Pardubice

Č. j. FA/SR/ZP/853/2018 - 16

Praha 28. 7. 2018

Nález

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 9. 3. 2018 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh Navrhovatele proti Instituci, vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve věci určení neplatnosti pojistné smlouvy č. ■ ze dne 3. 4. 2009 a zaplacení částky ve výši 30.691 Kč, takto:

- I. **Řízení se v části připojištění smrti následkem úrazu, trvalých následků úrazu, denního odškodného při úrazu a pojištění hospitalizace podle § 14 odst. 1 písm. a) zákona o finančním arbitrovi zastavuje, protože návrh navrhovatele ■, na zahájení řízení je v této části nepřijatelný podle § 9 písm. a) zákona o finančním arbitrovi.**
- II. **Návrh se ve zbývajících částech podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.**

Odůvodnění:

1 Podmínky řízení

Finanční arbitr zjistil, že dne 3. 4. 2009 podepsal Navrhovatel návrh na uzavření investičního pojištění FLEXI (dále jen „Návrh na uzavření pojistné smlouvy“), který Instituce akceptovala jako pojistnou smlouvu č. ■ (dále jen „Pojistná smlouva“). Pojistnou smlouvou si Navrhovatel a Instituce sjednali investiční životní pojištění s počátkem pojištění od 1. 5. 2009 a pojistnou dobou 43 let, s pojištěním pro případ smrti nebo dožití, s pojistnou částkou pro případ smrti ve výši 10.000 Kč.

Finanční arbitr nezjistil, že by se součástí Pojistné smlouvy nestaly všeobecné pojistné podmínky pro pojištění spojená s investičními fondy OSOINV 3 (dále jen „Všeobecné pojistné podmínky“) a speciální pojistné podmínky pro FLEXI životní pojištění (dále jen „Speciální pojistné podmínky“), (Všeobecné pojistné podmínky a Speciální pojistné podmínky dohromady též jako „Pojistné podmínky“), protože Návrh na uzavření pojistné smlouvy obsahuje Navrhovatelem podepsané prohlášení: „*Prohlašuji, že s uvedeným návrhem, Všeobecnými pojistnými podmínkami pro pojištění spojená s investičními fondy OSOINV3 (verze 01/2009), Speciálními pojistnými podmínkami pro FLEXI životní pojištění (verze 01/2009), smluvními ujednáními pro sjednaná pojištění a se Zásadami Pojišťovny Česká spořitelny pro nakládání a ochranu osobních údajů souhlasím, potvrzuji jejich převzetí...*“.

Pojistná smlouva je smlouvou o životním pojištění ve smyslu § 54 a násl. zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistné smlouvě“), resp. ve znění účinném v době uzavření Pojistné smlouvy.

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatel Pojistnou smlouvu neuzavřel jako spotřebitel, tedy fyzická osoba, která nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, jak ho definují hmotněprávní předpisy. Navrhovatel jako spotřebitel může být účastníkem řízení před finančním arbitrem, neboť jsou splněny podmínky stanovené v § 1 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 3 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi.

Finanční arbitr z obchodního rejstříku zjistil, že Instituce je pojišťovnou a podle Pojistné smlouvy i pojistitelem, může tedy být účastníkem řízení před finančním arbitrem, neboť jsou splněny podmínky stanovené v § 1 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 3 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi.

K rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je v části finanční arbitr příslušný, protože se jedná o spor mezi spotřebitelem a pojistitelem při nabízení a poskytování životního pojištění ve smyslu § 1 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), dána pravomoc českých soudů.

Podle § 54 zákona o pojistné smlouvě, tedy právního předpisu, který obsahoval právní definici životního pojištění v okamžiku uzavření Pojistné smlouvy mezi Navrhovatelem a Institucí, je životní pojištění pojištěním pro případ smrti, dožití se určitého věku nebo dne určeného smlouvou jako konec pojištění, anebo pro případ jiné skutečnosti týkající se změny osobního postavení člověka. Za pojištění změny osobního postavení člověka se např. považuje svatební pojištění, pojištění narození dítěte. Pojištění pro případ úrazu nebo nemoci je sice stejně jako životní pojištění podkategorie pojištění osob, zákon o pojistné smlouvě ho však upravuje samostatně v § 60 a násl. a § 62 a násl. Obdobnou úpravu obsahuje i v § 2833 zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nový občanský zákoník“), který obsahuje právní definici životního pojištění v okamžiku rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí.

Finanční arbitr tedy není příslušný řešit spor týkající se smrti následkem úrazu, trvalých následků úrazu, denního odškodného při úrazu a pojištění hospitalizace, neboť tato připojištění jsou mimo rámec životního pojištění vymezeného v § 54 zákona o pojistné smlouvě.

2 Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že Pojistnou smlouvu uzavřeli s Institucí prostřednictvím pojišťovacího zprostředkovatele. Navrhovatel potvrzuje, že pojištění sjednané na základě Pojistné smlouvy zaniklo dne 30. 4. 2013 na základě jeho výpovědi.

Navrhovatel tvrdí, že Instituce se neoprávněně obohatila v jeho neprospěch a žádá o vrácení všech vložených prostředků ve výši 30.691 Kč.

Navrhovatel tvrdí, že pojišťovací zprostředkovatel nejednal s odbornou péčí, nechránil jeho zájmy jako spotřebitele a jeho jednání naplnilo skutkovou podstatu nekalé obchodní praktiky, a že je tedy pojistná smlouva absolutně neplatná.

Dále Navrhovatel tvrdí, že pojistná smlouva, respektive pojistné podmínky, se odvolávají na přehled poplatků, se kterými ho pojišťovací zprostředkovatel před uzavřením pojistné smlouvy neseznámil. V daném smyslu tak jde o nepřiměřenou smluvní podmínku podle § 56

odst. 3 písm. g) občanského zákoníku a tato skutečnost též způsobuje neplatnost ustanovení pojistné smlouvy, jež se na přehled poplatků odvolávají.

Protože výše poplatků ovlivňuje průběh celého pojištění včetně výše pojistného plnění, nelze tuto část oddělit od zbytku Pojistné smlouvy, a Pojistná smlouva je proto absolutně neplatná jako celek. Neplatná je Pojistná smlouva i proto, že ujednání o poplatcích je zahrnuto do speciálních pojistných podmínek, což je pro spotřebitele překvapivé a nevýhodné a je to v rozporu se zásadou poctivosti, tedy v rozporu s dobrými mravy.

3 Podklady předložené Navrhovatelem

- a) Pojistná smlouva;
- b) Pojistné podmínky;
- c) pojistka;
- d) povinné informace pro klienty;
- e) dopis Instituce Navrhovateli ze dne 14. 3. 2016 (oznámení o doručení výpovědi Pojistné smlouvy);
- f) rekapitulace Pojistné smlouvy k 31. 12. 2009;
- g) rekapitulace Pojistné smlouvy k 31. 12. 2010;
- h) rekapitulace Pojistné smlouvy k 31. 12. 2011;
- i) přehled stavu Pojistné smlouvy k 31. 12. 2012;
- j) dopis Instituce Navrhovateli ze dne 3. 5. 2013 (zánik pojištění).

4 Tvrzení Instituce

Instituce potvrzuje, že s Navrhovatelem uzavřela Pojistnou smlouvu a že Pojistná smlouva byla ukončena dne 30. 4. 2013 s výplatou odkupného.

Instituce vznáší námitku promlčení na jakékoliv nároky Navrhovatele. Řízení před finančním arbitrem bylo zahájeno až po pěti letech od připsání poslední platby ze dne 20. 3. 2013.

Uplatnění námitky promlčení rozhodně neodporuje dobrým mravům. Fungování systému psaného práva je totiž založeno zejména na důsledném dodržování pravidel vyplývajících z právních předpisů a korektiv dobrých mravů nesmí být na újmu principu právní jistoty a nesmí nepřiměřeně oslabovat subjektivní práva účastníků vyplývající z právních norem. Dobrým mravům zásadně neodporuje, namítá-li někdo promlčení práva uplatňovaného vůči němu, neboť institut promlčení přispívající k jistotě v právních vztazích je institutem zákonným a tedy použitelným ve vztahu k jakémukoliv právu, které se podle zákona promlčuje. Uplatnění promlčecí námitky by se přičilo dobrým mravům jen v těch výjimečných případech, kdy by bylo výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil, a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. Tyto okolnosti by přitom musely být naplněny v natolik výjimečné intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení.

5 Podklady předložené Institucí

- a) výpověď Pojistné smlouvy ze dne 13. 3. 2013;
- b) seznam došlých plateb;
- c) dopis Instituce Navrhovateli ze dne 3. 5. 2013 (zánik pojištění).

6 Jednání o smíru

Finanční arbitr v souladu s § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval strany sporu k jeho smírnému vyřešení. Smírného řešení se nepodařilo finančnímu arbitrovi dosáhnout.

7 Právní posouzení

Finanční arbitr podle ustanovení § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady.

Finanční arbitr při rozhodování aplikuje rozhodné psané právo, posuzuje všechny shromážděné podklady samostatně i ve vzájemné souvislosti s přihlédnutím k předmětu projednávaného sporu. Finanční arbitr se tam, kde je to možné, opírá a odvolává na relevantní ustálenou judikaturu obecných soudů nebo Ústavního soudu. Finanční arbitr tak činí proto, aby jeho rozhodnutí bylo věcně a právně správné a přesvědčivé pro obě strany sporu, a zároveň i pro soud, který bude případně na základě žaloby kterékoli strany sporu rozhodnutí finančního arbitra přezkoumávat, rozhodnutí finančního arbitra jako správné potvrdil a žalobu proti němu zamítl.

Předmětem sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je posouzení platnosti Pojistné smlouvy, resp. její neplatnosti pro rozpor se zákonem a pro její neurčitost a posouzení nároku Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení ve výši 30.691 Kč.

7.1 *Skutková zjištění*

Finanční arbitr ze shromážděných podkladů zjistil, že

- a) Navrhovatel s Institucí uzavřeli Pojistnou smlouvu dne 20. 5. 2009;
- b) pojištění sjednané Pojistnou smlouvou zaniklo ke dni 30. 4. 2013 na základě výpovědi Navrhovatele ze dne 13. 3. 2013;
- c) poslední pojistné Navrhovatel uhradil dne 20. 3. 2013;
- d) Instituce nevyplatila Navrhovateli odkupné.

7.2 *Rozhodná právní úprava*

Pojistnou smlouvu uzavřeli Navrhovatel a Instituce za účinnosti zákona o pojistné smlouvě. Podle § 1 odst. 2 zákona o pojistné smlouvě platí, že *„[n]ejsou-li některá práva a povinnosti účastníků soukromého pojištění upravena tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem, řídí se občanským zákoníkem.“*

Podle § 3028 odst. 1 nového občanského zákoníku, který s účinností od 1. 1. 2014 nahradil starý občanský zákoník a v oblasti poskytování soukromého pojištění i zákon o pojistné smlouvě platí, že se tímto zákonem (novým občanským zákoníkem) *„řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti“ a podle odstavce 3 platí, že se právní poměry, na které se nevztahuje odstavec druhý (práva osobní, rodinná a věcná) a „vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona“ řídí dosavadními právními předpisy, tedy zákonem o pojistné smlouvě a starým občanským zákoníkem.*

Podle § 3036 nového občanského zákoníku platí, že se podle dosavadních právních předpisů až do svého zakončení posuzují i lhůty a doby, které začaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

7.3 Námitka promlčení

Před posouzením sporných nároků Navrhovatele musel finanční arbitr posoudit důvodnost námitky promlčení, kterou vznesla Instituce.

Pokud se totiž nárok Navrhovatele ukáže jako promlčený, nebude účelné zjišťovat nárok samý, resp. posuzovat jednotlivé namítané důvody neplatnosti Pojistné smlouvy, když by následně finanční arbitr uplatněný nárok Navrhovateli nemohl pro vznesenou námitku promlčení přiznat.

Finanční arbitr v této souvislosti odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 29. 8. 2007, sp. zn. 26 Odo 683/2006, že „[n]elze totiž přehlédnout, že podle ustálené judikatury (srov. stanovisko bývalého Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 26. dubna 1983, zn. Sc 2/83, uveřejněné pod č. 29 v sešitě č. 9 - 10 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, od něhož soudní praxe dosud odklon nezaznamenala) dovolá-li se dlužník odůvodněně námitky promlčení, soud žalobu zamítne, aniž by zkoumal, zda uplatňované právo věřitele vůbec existuje či nikoliv“.

Finanční arbitr odkazuje i na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. 33 Odo 896/2006, že „[D]ovolá-li se účastník občanského soudního řízení promlčení, nemůže soud promlčené právo (nárok) přiznat; návrh na zahájení řízení v takovém případě zamítne. Jestliže je v řízení uplatněna námitka promlčení, je na soudu, aby se v souladu se zásadou hospodárnosti řízení obsaženou v § 6 o. s. ř. přednostně zabýval otázkou promlčení práva, pokud to vede rychleji a účinněji k vydání rozhodnutí ve věci samé, a nikoliv nárokem samým.“ Finanční arbitr nevylučuje, že v některých případech může být účelnější zabývat se podstatou uplatněného nároku před posouzením námitky promlčení, jde však spíše o případy, kdy je nárok zjevně nedůvodný (srov. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2016, sp. zn. IV. ÚS 2207/14, kde Ústavní soud nezjistil příčinnou souvislost mezi porušením právní povinnosti a vznikem škody, považoval tedy za nadbytečné zabývat se promlčením nároku, když nárok sám nebyl dán).

Finanční arbitr odkazuje na závěry Nejvyššího soudu ČSSR ve stanovisku ze dne 26. 4. 1983, sp. zn. Sc 2/83, že „Účelem občanského soudního řízení týkajícího se práva na náhradu škody je totiž rozhodnout na základě účelně a hospodárně zjištěného skutkového stavu, zda lze žalobnímu nároku vyhovět či nikoli, tedy rozhodnout, zda právo na náhradu škody je soudně vynutitelné. Je-li tato vynutitelnost odvrácena důvodnou námitkou promlčení, nemůže být již z tohoto důvodu uplatněné právo na náhradu škody soudem přiznáno. Zásada hospodárnosti řízení musí vést v takovém případě soud k tomu, aby se přednostně zabýval jen otázkou promlčení práva, pokud to vede rychleji a účinněji k vydání rozhodnutí ve věci samé. Opačný závěr by znamenal, že by soud měl provádět důkazy ohledně odpovědnosti za škodu nebo její výše přesto, že by bylo zjištěno, že by právo na náhradu škody, pokud by bylo dáno, bylo promlčeno. Soud by tedy měl provádět svědecké, znalecké a jiné dokazování a tím případně zvyšovat náklady řízení jenom proto, aby v odůvodnění svého rozhodnutí mohl uvést, že pro promlčení zamítá přesně zjištěné právo na náhradu škody, popřípadě uvést přesnou výši této škody. Výsledek, tedy zamítnutí žaloby pro promlčení práva na náhradu škody, by ovšem byl stejný. Takový postup by byl v rozporu s ustanovením § 6 o.s.ř., zejména se zásadou hospodárnosti řízení vyplývající z tohoto ustanovení.“

7.4 Promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení

Právo namítat absolutní neplatnost právního úkonu se nepromlčuje. Finanční arbitr posuzuje absolutní neplatnost Pojistné smlouvy z úřední povinnosti.

Finanční arbitr posuzuje nárok Navrhovatele jako žalobu na plnění a protože Navrhovatel neprokázal, že by měl naléhavý právní zájem na samotném určení neplatnosti Pojistné smlouvy (viz odůvodnění dále), bylo by v rozporu se zásadou procesní ekonomie posuzovat

platnost Pojistné smlouvy, resp. posuzovat jednotlivé namítané důvody neplatnosti, je-li nárok Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení promlčený.

Promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení upravuje § 107 starého občanského zákoníku, že „(1) Právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení se promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho úkor obohatil. (2) Nejpozději se právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení promlčí za tři roky, a jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení, za deset let ode dne, kdy k němu došlo. (3) Jsou-li účastníci neplatné nebo zrušené smlouvy povinni vzájemně si vrátit vše, co podle ní dostali, přihlédne soud k námitce promlčení jen tehdy, jestliže by i druhý účastník mohl promlčení namítat.“

Podle § 103 občanského zákoníku platí, že „[b]ylo-li dohodnuto plnění ve splátkách, počíná běžet promlčecí doba jednotlivých splátek ode dne jejich splatnosti. Stane-li se pro nesplnění některé ze splátek splatným celý dluh (§ 565), počne běžet promlčecí doba ode dne splatnosti nesplněné splátky.“

Pokud jde o vzájemný vztah subjektivní a objektivní promlčecí doby, pak odkazuje finanční arbitra na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu, že „[v]e vzájemném vztahu subjektivní a objektivní promlčecí doby se právo promlčí uplynutím jedné z nich i tehdy, běží-li ještě druhá promlčecí doba“ (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2008, sp. zn. 28 Cdo 3977/2007).

Finanční arbitr z výpisu došlých plateb zjistil, že Navrhovatel uhradil poslední platbu pojistného dne 20. 3. 2013. Finanční arbitr vzal za doložené, že objektivní promlčecí doba práva Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení začala plynout nejpozději 20. 3. 2013 a uplynula nejpozději 20. 3. 2016, tedy před zahájením řízení před finančním arbitrem. Finanční arbitr dovozuje, že i kdyby nárok Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení z titulu neplatné Pojistné smlouvy zjistil, nemohl by jej Navrhovateli z důvodu jeho promlčení přiznat.

Pokud by se Instituce měla bezdůvodně obohatit na úkor Navrhovatele úmyslně, počítala by se místo objektivní tříleté promlčecí lhůty promlčecí lhůta desetiletá. Otázku prokazování úmyslu u bezdůvodného obohacení řešil Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 20. února 2003, sp. zn. 33 Odo 938/2002, ve kterém dovedl, že „nutno prokázat existenci vědomosti žalovaného o tom, že při uzavírání smlouvy o sdružení a přijetí vkladu od žalobkyně musel žalovaný skutečně vědět nebo být minimálně srozuměn (úmysl nepřímý) s tím, že přijetím finanční částky na svůj účet se bezdůvodně obohacuje. Takové skutkové závěry by přitom musely vyplynout z dokazování provedeného v tomto řízení, neboť Nejvyšší soud ČR je vázán skutkovými zjištěními, která učinil na základě provedeného dokazování Nejvyšší soud. V průběhu řízení však nebyla prokázána vědomost žalovaného o tom, že může získat bezdůvodné obohacení, a že s tímto následkem svého jednání byl srozuměn. Z dokazování naopak vyplynulo, že po uzavření smlouvy a vložení finančních prostředků žalobkyní na účet žalovaného, vyplatil žalovaný žalobkyni úroky z jejího vkladu. Nelze akceptovat názor dovolatelky, že úmysl bezdůvodně se obohatit lze dovést již z toho, že činnost žalovaného je podle platné právní úpravy zakázaná.“

O úmyslné bezdůvodné obohacení na straně Instituce by tedy šlo v případě, že by věděla nebo byla alespoň srozuměna s tím, že přijímáním běžného pojistného od Navrhovatele se bezdůvodně obohacuje.

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr nezjistil, že by Instituce nebyla přesvědčena o platnosti Pojistné smlouvy nebo že by Instituce měla úmysl (ať přímý či nepřímý) bezdůvodně se obohatit na úkor Navrhovatele. Finanční arbitr nemůže pro posouzení promlčení v tomto případě desetiletou promlčecí dobu použít.

Finanční arbitr vzal za doložené, že tříletá objektivní promlčecí doba práva Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení uplynula nejpozději 20. 3. 2016, tedy před zahájením řízení před finančním arbitrem. Finanční arbitr dovozuje, že i kdyby nárok Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení z titulu neplatné Pojistné smlouvy zjistil, nemohl by jej Navrhovateli z důvodu jeho promlčení přiznat.

7.5 *Naléhavý právní zájem na určení neplatnosti Pojistné smlouvy*

Podle § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 142 odst. 1 správního řádu platí, že musí účastník řízení, v tomto případě Navrhovatel, prokázat, že rozhodnutí o určení právního vztahu je nezbytné k uplatnění jeho práv (srov. § 80 občanského soudního řádu: „*Určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, se lze žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem.*“).

Finanční arbitr odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 29 Cdo 101/2008, že *„je naléhavý právní zájem na určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, dán zejména tam, kde by bez toho určení bylo ohroženo právo navrhovatele nebo kde by bez tohoto určení se stalo jeho právní postavení nejistým. Žaloba domáhající se určení podle ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř. nemůže být zpravidla opodstatněna tam, kde lze žalovat na splnění povinnosti podle ustanovení § 80 písm. b) o. s. ř. Jestliže se však určením, že tu právní vztah nebo právo je či není, vytvoří pevný právní základ pro právní vztahy účastníků sporu (a předejde se tak žalobě o plnění), je určovací žaloba přípustná i přesto, že je možná také žaloba o splnění povinnosti.“*

Naléhavý právní zájem na určení právního vztahu je tedy dán v situacích, kdy určovací žaloba je preventivního charakteru, sleduje účel vytvoření pevného právního rámce pro odvrácení budoucích sporů a eliminuje stav ohrožení práva či nejistoty v právním vztahu. Soud, tedy i finanční arbitr, by k ní měli přistupovat tehdy, když k odpovídající nápravě nelze dospět jinak. Pokud se však již vytvořil protiprávní stav, nemá prevence smysl a je třeba žalovat na odstranění tohoto stavu žalobou na splnění určité právní povinnosti (srov. závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 27. 3. 1997, sp. zn. 3 Cdon 1338/96).

V tomto případě tedy není dán naléhavý právní zájem Navrhovatele na určení neplatnosti Pojistné smlouvy, Navrhovatel se může (a v řízení tak i učinil) domáhat splnění povinnosti, resp. plnění, současně finanční arbitr nezjistil, že by právo Navrhovatele bylo ohroženo anebo, že by se právní postavení Navrhovatele bez tohoto určení stalo nejistým.

8 K výroku nálezu

Finanční arbitr na základě shromážděných podkladů a jejich pečlivém právním posouzení zjistil, že právo Navrhovatele na zaplacení částky ve výši 30.691 Kč z titulu práva na vydání bezdůvodného obohacení, protože Pojistná smlouva je neplatná, je promlčené.

Finanční arbitr současně nezjistil, že by měl Navrhovatel naléhavý právní zájem na určení neplatnosti Pojistné smlouvy.

Pokud finanční arbitr není příslušný rozhodnout o předmětu sporu, v tomto případě připojištění smrti následkem úrazu, trvalých následků úrazu, denního odškodného při úrazu a pojištění hospitalizace, jedná se podle § 9 písm. a) zákona o finančním arbitrovi o nepřípustný návrh, a finanční arbitr řízení o návrhu podle § 14 odst. odst. písm. a) téhož zákona zastavit.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

Poučení:

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námitky se lze vzdát. Včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

Doručuje se
Navrhovatel – datová schránka ■
Instituce – datová schránka ri2fqm5

